

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(2)	(2)	(1)	(3)	(1)	(4)	(3)	(1)	(1)	(1)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(2)	(2)	(3)	(1)	(4)	(1)	(4)	(1)	(2)	(3)

שאלה	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
תשובה	(2)	(1)	(3)	(1)	(4)	(2)	(3)	(1)	(4)	(4)

הסברים

מילים וביטויים (שאלות 1-4)

1. באיזה מהמשפטים הבאים הביטוי המודגש מתאים להקשר בצורה הטובה ביותר?
משמעות הביטוי **סר מרע** היא: אדם צדיק וישר.
תשובה (2).

2. באיזה מהמשפטים הבאים הביטוי המודגש מתאים להקשר בצורה הטובה ביותר?
משמעות המילה **מהדס** היא: דידה, גרר את רגליו.
תשובה (2).

3. איזו מן האפשרויות המוצעות משלימה את המשפט שלהלן בצורה הטובה ביותר?
גיורא קשר את הסוס ל**יצול** העגלה.
תשובה (1): יצול = מוט בקצה המחרשה או העגלה
תשובה (2): שניץ = סרט; שרוך לקישור
תשובה (3): קובעת = כוס; גביע
תשובה (4): חרול = קוץ
תשובה (1).

4. איזו מן האפשרויות המוצעות משלימה את המשפט שלהלן בצורה הטובה ביותר?
בתחילה היה אביגדור שלם עם התבטאויותיו במהלך המריבה, אך לאחר זמן מה **ניחם על** הדברים שאמר.
תשובה (1): ספק את = הכה מתוך צער, דפק
תשובה (2): קיפח את = נהג בחוסר צדק; הפלה לרעה
תשובה (3): **ניחם על** = התחרט
תשובה (4): קבל על = התלונן
תשובה (3).

אנלוגיות (שאלות 5-10)

5. השאלה: **עץ : אמיר - (אמיר = צמרת העץ)**

היחס : אמיר היא הפסגה של העץ, ראש העץ
ב' זה הקצה העליון של א'

- תשובה (1): הר : פסגה. האם **פסגה** היא הקצה העליון של **הר**? כן.
- תשובה (2): ים : נחשול. האם **נחשול** הוא הקצה העליון של **הים**? לא. נחשול הוא גל גדול.
- תשובה (3): בית : ארובה. האם **ארובה** היא החלק העליון של **הבית**? לא בדיוק. **הארובה** נמצאת על גג הבית ואינה חלק מהבית.
- תשובה (4): גבעה : תל. האם **תל** הוא החלק העליון של **הגבעה**? לא. **תל** היא גבעה מלאכותית.
- תשובה (1).**

6. השאלה: **לחבר : סיכת ביטחון -**

היחס : סיכת ביטחון היא חפץ אשר באמצעותו **מחברים** דברים.
ב' הוא משהו אשר משמש א'

- תשובה (1): לפרוט : מיתר. האם **מיתר** הוא משהו אשר משמש **לפרוט**? לא. פורטים על המיתר ולא באמצעותו.
- תשובה (2): לנפח : צמיג. האם **צמיג** הוא משהו אשר משמש **לנפח**? לא. מנפחים את הצמיג ולא באמצעותו.
- תשובה (3): לתפור : אריג. האם **אריג** הוא משהו אשר משמש **לתפור**? לא. תופרים את האריג ולא באמצעותו.
- תשובה (4): לממן : הלוואה. האם **הלוואה** היא משהו אשר משמש **לממן**? כן.
- תשובה (4).**

7. השאלה: **שלולית : היקוות - (היקוות = הצטברות של מים)**

היחס : היקוות הוא התהליך אשר יוצר **שלולית**.
ב' הוא תהליך אשר יוצר את א'

- תשובה (1): גל : התנפצות. האם **התנפצות** הוא התהליך אשר יוצר את **הגל**? לא.
- תשובה (2): צמח : השקיה. האם **השקיה** היא תהליך אשר יוצר את **הצמח**? לא.
- תשובה (3): קרח : קפיאה. האם **קפיאה** היא תהליך אשר יוצר **קרח**? כן.
- תשובה (4): סכר : זרימה. האם **זרימה** היא תהליך אשר יוצר **סכר**? לא. **סכר** הוא מבנה המיועד לווסת/לעצור את **הזרימה**.
- תשובה (3).**

יולי 2011 - הסברים לפרק 2 בחשיבה מילולית

8. השאלה: **התיש** : **לאות** - (התיש = עייף; גרם למישהו לעייפות; לאות = עייפות)

היחס : **התיש** זה גרם למישהו **ללאות**.

א' זה גרם למישהו (אחר) ל-א'

תשובה (1): הביס : מפלה. האם **הביס** זה גרם למישהו אחר **למפלה**? כן. משמעות המילה **מפלה** היא תבוסה. משמעות המילה **הביס** היא ניצח; הנחיל תבוסה; גרם למישהו אחר למפלה.

תשובה (2): **פלא** : חופש. האם **פלא** זה גרם למישהו אחר **לחופש**? לא. **לכלוא** זה למנוע ממישהו את **החופש**.

תשובה (3): סיכל : מזימה. האם **סיכל** זה גרם למישהו אחר **למזימה**? לא. משמעות המילה לסכל היא למנוע.

תשובה (4): תיעב : שנאה. האם **תיעב** זה גרם למישהו אחר **לשנאה**? לא. **תיעב** זה חש כלפי מישהו אחר **שנאה**.

תשובה (1).

9. השאלה: **בוש** : **גאווה** - (בוש = התבייש)

היחס : **בוש** זה מישהו שחש ההיפך **מגאווה**.

א' זה מישהו החש ההיפך מ-ב'

תשובה (1): חושק : סלידה. האם **חושק** זה מישהו שחש ההיפך **מסלידה**? כן. משמעות המילה **חושק** היא מתאוה/משתוקק לדבר מה ואילו **סלידה** היא תחושה של גועל, דחייה כלפי משהו.

תשובה (2): עגום : דכדוך. האם **עגום** זה מישהו שחש ההיפך **מדכדוך**? לא. **עגום** הוא מישהו החש **דכדוך**.

תשובה (3): מאופק : רצון. האם **מאופק** זה מישהו החש ההיפך **מרצון**? לא. **מאופק** הוא מי שכובש את יצרו, כלומר אינו מביע את רצונותיו.

תשובה (4): משובש : תיקון. האם **משובש** הוא מישהו החש ההיפך **מתיקון**? לא. **משובש** הוא משהו שחל בו שיבוש, קלקול, כלומר משהו הזקוק לתיקון.

תשובה (1).

10. השאלה: **שבריר** : **חלק** - (שבריר = שבר/חלק קטן)

היחס : **שבריר** הוא **חלק קטן**.

א' הוא ב' קטן

תשובה (1): פשפש : שער. האם **פשפש** הוא **שער קטן**? כן.

תשובה (2): עלה : עלוה. האם **עלה** הוא **עלוה קטנה**? לא. **עלוה** זה שם כולל לכלל העלים. **העלה** הוא חלק מה**עלוה**.

תשובה (3): סמטה : שדרה. האם **סמטה** היא **שדרה קטנה**? לא. **סמטה** היא רחוב צר ו**שדרה** היא רחוב רחב ובו שורת עצים. אמנם גם **סמטה** וגם **שדרה** הם רחובות אולם לא ניתן להגדיר סמטה כשדרה קטנה.

תשובה (4): טיפה : נוזל. האם **טיפה** היא **נוזל קטן**? לא. **טיפה** היא חלק **מנוזל**. כל נוזל מורכב מטיפות אולם לא ניתן להגדיר טיפה כנוזל קטן.

תשובה (1).

החלפת אותיות (שאלות 11-14)

11. (1) הפרשה הכאובה הסתיימה לפני זמן רב.

(2) המשקה היה מריר מדי בעבורו.

(3) הוא נהג להפריש שליש מהכנסותיו למטרות צדקה.

(4) הפרש עלה על סוסו ורכב לעבר הטירה.

השלשה המתאימה היא פ.ר.ש.

תשובה (2).

12. (1) בשבט זה רואים בחמור/חתול חיה קדושה.

(2) השופטת ציינה כי היא רואה בחומרה רבה את מעשיו של הנאשם.

(3) שרית חיתלה אתמול את אחותה בפעם הראשונה.

(4) כשיסתיים פיתוח התכנית נוכל להעריך את מידת החידוש שבה, אך לעת עתה היא עדיין בחיתוליה.

השלשה המתאימה היא ח.ת.ל.

תשובה (2).

13. (1) אייל נער סקרן ושוחר דעת.

(2) עם שחר פצחו הציפורים בשיר.

(3) המוסיקה ערבה לאוזנינו.

(4) בני קהילה זו נוהגים ללבוש שחורים בכל ימות השנה.

השלשה המתאימה היא ש.ח.ר.

תשובה (3).

14. (1) מאובנים הם אחד ממקורות הידע החשובים ביותר לזואולוגים.

(2) כרמן גוללה את סיפור עלייתה ארצה בספרה האחרון.

(3) המפה נגללה והונחה בתיבת עץ.

(4) אינני אוהב לצעוד בשביל זה, כי יש בו גללים לרוב.

השלשה המתאימה היא ג.ל.ל.

תשובה (1).

השלמת משפטים (שאלות 15-19)

15. בדרך כלל, תחנת הרדיו הזאת, _____ במה _____, ולכן לא _____ לשמוע בשידוריה ריאיון עם חברי להקת "צליל", ש _____.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): בדרך כלל, תחנת הרדיו הזאת, **נותנת במה רק ללהקות מפורסמות**, ולכן לא **התפלאנו** לשמוע בשידוריה ריאיון עם חברי להקת "צליל", **שמעולם לא שמענו על אודותיה**.

המשפט בנוי משני חלקים והיחס ביניהם: בחלק הראשון מתוארות הלהקות אשר תחנת הרדיו משדרת את יצירותיהן (נותנת במה), ובחלק השני מי הלהקה אשר שידוריה שודרו.

בחלק הראשון נאמר כי התחנה נותנת במה רק ללהקות מפורסמות, בחלק השני נאמר כי להקת צליל, אשר עימה שודר הריאיון היא להקה שאינה מוכרת. מכיוון שבין שני החלקים יש יחס של ניגוד לא הגיוני לטעון כי שידור הריאיון עם הלהקה אינו מפתיע ("לא התפלאנו"). תשובה זו אינה נכונה.

יולי 2011 - הסברים לפרק 2 בחשיבה מילולית

תשובה (2): בדרך כלל, תחנת הרדיו הזאת, אינה נותנת במה ללהקות לא מוכרות, ולכן לא ציפינו לשמוע בשידוריה ריאיון עם חברי להקת "צליל", שזכתה זה מכבר לסיקור נרחב בתקשורת.

בחלק הראשון נאמר כי התחנה אינה נותנת במה ללהקות לא מוכרות, כלומר משדרת רק להקות מוכרות. בחלק השני נטען כי הלהקה אשר עימה שודר הריאיון היא להקה מוכרת. בין שני החלקים יש יחס של התאמה ולכן לא מתאים לומר כי לא ציפינו לשמוע את הריאיון. תשובה זו אינה נכונה.

תשובה (3): בדרך כלל, תחנת הרדיו הזאת, נותנת במה בעיקר ללהקות מוכרות, ולכן לא ציפינו לשמוע בשידוריה ריאיון עם חברי להקת "צליל", ששיריה עומדים בראש מצעד הפזמונים.

בחלק הראשון נאמר כי התחנה נותנת במה בעיקר ללהקות מוכרות. בחלק השני נטען כי הלהקה אשר עימה שודר הריאיון היא להקה מוכרת, שהרי שיריה עומדים בראש מצעד הפזמונים. בין שני החלקים יש יחס של התאמה ולכן לא מתאים לומר כי לא ציפינו לשמוע את שידור הריאיון. תשובה זו אינה נכונה.

תשובה (4): בדרך כלל, תחנת הרדיו הזאת, נותנת במה גם ללהקות לא מוכרות, ולכן לא התפלאנו לשמוע בשידוריה ריאיון עם חברי להקת "צליל", שכל חבריה היו עד עתה עלומי שם.

בחלק הראשון נאמר כי התחנה נותנת במה גם ללהקות לא מוכרות. בחלק השני נטען כי הלהקה אשר עימה שודר הריאיון היא להקה שאינה מוכרת, שהרי כל חבריה הם עלומי שם. בין שני החלקים יש יחס של התאמה ולכן על רקע זה ניתן לומר כי שידור הריאיון לא גרם לפליאה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

16. שנים רבות נהגו היועצים הכלכליים השונים _____ עם המנכ"לית. השנה, כדי _____, היא מינתה לתפקיד את דלמן, הידוע כ____. מטרתה לא הושגה, שכן זמן קצר לאחר כניסתו לתפקיד התברר כי דלמן _____ דעותיה של המנכ"לית.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): שנים רבות נהגו היועצים הכלכליים השונים להרבות בוויכוחים עם המנכ"לית. השנה, כדי להקל על עצמה לקבל החלטות כרצונה, היא מינתה לתפקיד את דלמן, הידוע כותרן. מטרתה לא הושגה, שכן זמן קצר לאחר כניסתו לתפקיד התברר כי דלמן מרבה לחלוק על דעותיה של המנכ"לית.

על פי המשפט בעקבות החיכוכים בין המנכ"לית ליועציה הכלכליים ובשל רצונה לנהוג כרצונה מינתה המנכ"לית טיפוס ותרן. על פי סוף המשפט מסתבר שהיועץ אותה מינתה המנכ"לית מרבה לחלוק על דעותיה ולכן נכו לומר כי מטרתה של המנכ"לית לא הושגה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

17. ממצאי המחקר שבו התגלו אנשים ש _____ אכלו גזר, _____ את טענתו של קביליו, שלפיה _____ מחלת הגמלת _____ אכילת גזר.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): ממצאי המחקר שבו התגלו אנשים שחלו בגמלת לאחר שאכלו גזר, מחזקים את טענתו של קביליו, שלפיה הדרך היחידה להימנע ממחלת הגמלת היא אכילת גזר.

המשפט מורכב משני חלקים עיקריים וקישור ביניהם. בחלק הראשון מתוארים ממצאי המחקר בחלק השני מתוארת טענתו של קביליו והיחס בין שני החלקים הוא השאלה האם ממצאי המחקר מחזקים או מחלישים את טענתו של קביליו.

בחלק הראשון נאמר כי התגלו אנשים שחלו בגמלת לאחר שאכלו גזר. כלומר יתכן שאכילת גזר גורמת למחלת הגמלת.

על פי החלק השני טענתו של קביליו היא כי אכילת גזר היא הדרך היחידה להימנע ממחלת הגמלת. מכיוון שממצאי המחקר אינם מחזקים את טענתו של קביליו, זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): ממצאי המחקר שבו התגלו אנשים שלא חלו בגמלת אף שאכלו גזר, מפריכים את טענתו של קביליו, שלפיה הדרך היחידה להימנע ממחלת הגמלת היא אכילת גזר.

בחלק הראשון נאמר כי התגלו אנשים שלא חלו בגמלת אף שאכלו גזר, כלומר יתכן כי אכילת גזר מונעת את מחלת הגמלת.

על פי החלק השני טענתו של קביליו היא כי אכילת גזר היא הדרך היחידה להימנע ממחלת הגמלת. מכיוון שממצאי המחקר אינם מפריכים את טענתו של קביליו זו התשובה הנכונה.

תשובה (3): ממצאי המחקר שבו התגלו אנשים שחלו בגמלת לאחר שאכלו גזר, מחזקים את טענתו של קביליו, שלפיה הגורם היחיד למחלת הגמלת הוא הינזרות מאכילת גזר.

בחלק הראשון נאמר כי התגלו אנשים שחלו בגמלת לאחר שאכלו גזר, כלומר מתברר שאכילת גזר אינה מונעת את מחלת הגמלת.

על פי החלק השני טענתו של קביליו היא כי אי אכילת גזר היא הגורם היחיד למחלת הגמלת, כלומר רק מי שאינו אוכל גזר יחלה בגמלת. תוצאות המחקר מפריכות את טענתו של קביליו ולכן ניתן לפסול תשובה זו.

תשובה (4): ממצאי המחקר שבו התגלו אנשים שחלו בגמלת אף שלא אכלו גזר, מפריכים את טענתו של קביליו, שלפיה הגורם היחיד למחלת הגמלת הוא אכילת גזר

בחלק הראשון נאמר כי התגלו אנשים שחלו בגמלת על אף שלא אכלו גזר, כלומר מתברר שאכילת גזר אינה גורמת למחלת הגמלת, שהרי ישנם אנשים שחלו בה על אף שלא אכלו גזר.

על פי החלק השני טענתו של קביליו היא כי אי אכילת גזר היא הגורם היחיד למחלת הגמלת, כלומר רק מי שאינו אוכל גזר יחלה בגמלת. תוצאות המחקר מפריכות את טענתו של קביליו ולכן ניתן לפסול תשובה זו

תשובה (4).

18. העובדה שרובין ואהרוני היו ידועים כ_____ לא מנעה מהם _____ תאוריה בדבר הקמתה של חומת מגידו. עמיתיהם, שלא ראו בכך סימן לעתיד לבוא, _____ כשהשניים לא שבו _____ בסוגיות ארכיאולוגיות אחרות.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): העובדה שרובין ואהרוני היו ידועים כיריבים מושבעים לא מנעה מהם לצאת יחדיו נגד התאוריה בדבר הקמתה של חומת מגידו. עמיתיהם, שלא ראו בכך סימן לעתיד לבוא, הופתעו כשהשניים לא שבו להתנצח בסוגיות ארכיאולוגיות אחרות.

על פי החלק הראשון על אף שרובים ואהרוני היו יריבים מושבעים הם יצאו יחדיו נגד תאוריה מסוימת. על פי המשך המשפט מכיוון שעמיתיהם לא ראו בכך סימן לעתיד לבוא הם הופתעו מכך כאשר השניים לא שבו להתנצח (גם) בסוגיות אחרות. זו התשובה הנכונה.

במשפט זה יש להבין כי כאשר מדברים על כך שעמיתיהם "לא ראו בכך סימן לעתיד לבוא", הרי שמדובר על כך שעמיתיהם לא הבינו כי העובדה שהם איחדו כוחות נגד התאוריה המסוימת היא סימן לסיום היריבות ביניהם.

תשובה (1).

19. _____ ששידורה של סדרת הטלוויזיה החדשה "עבודת אמנות" _____ במדיניות השידורים של הערוץ, שכן נראה כי הנהלת הערוץ _____ מאחוזי הצפייה _____ של תכנית זו.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): לדעתי, רבים הסיכויים ששידורה של סדרת הטלוויזיה החדשה "עבודת אמנות" אינו אפיזודה חולפת במדיניות השידורים של הערוץ, שכן נראה כי הנהלת הערוץ מתעלמת לחלוטין מאחוזי הצפייה הגבוהים של תכנית זו.

המשפט בנוי משני חלקים ויחס של התאמה ביניהם: "שכן".

על פי חלקו הראשון של המשפט רבים הסיכויים ששידור תוכנת הטלוויזיה אינו אפיזודה חולפת, כלומר שידור סדרת הטלוויזיה אינו אירוע חד פעמי אלא אנו צפויים לראות אותה עוד פעמים רבות.

על פי החלק השני של התכנית, אמירה זו מסתמכת על כך שהנהלת הערוץ מתעלמת לגמרי מאחוזי הצפייה הגבוהים של התכנית. מכיוון שיש ניגוד בין שני החלקים, זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): לדעתי, מעטים הסיכויים ששידורה של סדרת הטלוויזיה החדשה "עבודת אמנות" הוא רק משב רוח חולף במדיניות השידורים של הערוץ, שכן נראה כי הנהלת הערוץ מתעלמת לחלוטין מאחוזי הצפייה הנמוכים של תכנית זו.

על פי תחילת המשפט ישנם סיכויים מעטים ששידור תוכנת הטלוויזיה הוא רק משב רוח חולף, כלומר ישנם סיכויים גדולים שנזכה לראות שוב את סדרת הטלוויזיה. על פי החלק השני של התכנית, הנהלת הערוץ מתעלמת לגמרי מאחוזי הצפייה הנמוכים של התכנית. אם הנהלת הערוץ מתעלמת מאחוזי הצפייה הנמוכים, הרי שבהחלט הגיוני לטעון כי נראה שוב סדרה זו. זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

היגיון (שאלות 20-24)

20. השאלה: לפניכם שתי טענות:

- א. שמעון אינו מכבד את מי שמכבד עצמו.
ב. שמעון מכבד את עצמו.

איזו מהאפשרויות הבאות נכונה בנוגע להן?

פיתרון: התשובות מתייחסות לקשר שבין הטענות, ולפיכך נבדוק קשר זה. טענה א' היא טענה כללית ולפיה שמעון אינו מכבד את (כל) מי שמכבד את עצמו. טענה ב' היא טענה ספציפית, ולפיה שמעון מכבד את עצמו. נבדוק כיצד שמעון אמור להתייחס לעצמו על פי הכלל הנתון בטענה א': מכיוון ששמעון אינו מכבד את מי שמכבד את עצמו, הרי ששמעון אמור שלא לכבד את עצמו. במצב זה יש סתירה שהרי מצד אחד ידוע על פי כלל ב' ששמעון מכבד את עצמו ומאידך בגלל הכלל הנתון בטענה א' הוא אמור שלא לכבד את עצמו.

תשובה (3).

21. השאלה: מראיין: "____, האם תשני את עמדתך בעניין?"

פרופסור גל: "גם אז תישאר עמדתי בעינה, שופטת בית המשפט העליון, שעדיין מכהנת בתפקידה, אינה יכולה להופיע בדרמה טלוויזיונית, תהא שעת השידור אשר תהא. יתרה מזאת, לנוכח קשריה המשפחתיים עם מנהלת הערוץ שבו משודרת התכנית, איני משוכנעת כי זכתה בתפקיד באופן הוגן."

איזו מהאפשרויות הבאות תשלים את דברי המראיין בצורה ההגיונית ביותר?

פיתרון: על מנת לדעת מה ישלים את דברי המראיין בצורה ההגיונית ביותר יש לנתח את דבריה של פרופסור גל המתייחסות לדברי המראיין ולעמדה שהובעה לפניו קודם לכן. לפי דברי פרופסור גל, שופטת בית המשפט העליון לא יכולה להופיע בסדרת דרמה טלוויזיונית ללא קשר לשעת השידור. אין צורך להתייחס להמשך הדברים מכיוון שלפניהם אומרת פרופסור גל "יתרה מזאת" כלומר, דברים אלו אינם מתייחסים לדברים אודותם התקיים הדיון עד כה. מניית דברי פרופסור גל ניתן להסיק כי בכל מקרה שופטת בית המשפט העליון אינה יכולה להופיע בסדרת דרמה ללא קשר כלל לשעת שידורה.

תשובה (2).

הערה: נראה כי המסיה הבולט ביותר בשאלה זו הוא תשובה (1). מי מכס שיציב את הדברים המוצעים בתשובה (1) יגלה כי הצבת התשובה יוצרת מצב בו תשובתה של הפרופסור אינה הגיונית, שכן אילו העניין המרכזי הוא העובדה כי השופטת עדיין מכהנת בתפקידה, הרי שפרישה של השופטת הייתה צריכה לשנות את תשובתה של פרופסור גל. בנוסף במצב כזה לא היה לפרופסור גל כל צורך להתייחס לשעת שידורה של התוכנית, שכן הוא אינו העניין המרכזי.

22. השאלה: יובב, אליהו ובנץ נתפסו לאחר ששדדו בנק. ידוע כי אחד מהם פרץ את דלת הבנק, אחד רוקן את הכספת ואחר נהג ברכב המילוט. כשנחקרו במשטרה, אמרו את הדברים הבאים:

יובב: "אני נהגתי ברכב."
אליהו: "אני לא רוקנתי את הכספת."

ידוע כי שלושת השותפים לפשע משקרים תמיד. מכאן ש-

פיתרון: מכיוון ששלושת השותפים משקרים תמיד, הרי שאם יובב טוען כי הוא נהג ברכב, הרי שבהכרח הוא אינו הנהג, כלומר קיימות שתי אופציות או שהוא זה שפרץ את הכספת או שהוא זה שרוקן אותה. אם אליהו טוען כי הוא אינו זה שרוקן את הכספת, הרי שניתן להסיק כי אליהו הוא בהכרח מי שרוקן את הכספת ומכאן שאנו יכולים לקבוע בוודאות כי יובב אינו זה שרוקן את הכספת והוא יכול להיות רק מי שפרץ את הכספת.

לסיכום: אליהו הוא זה שרוקן את הכספת, יובב הוא מי שפרץ את הכספת ובנץ הוא מי נהג ברכב המילוט.

תשובה (1).

23. השאלה: לֵיֵאָת: "שום אדם אינו צנוע, אלא אם כן הוא חרוץ." מיכל: " אינך צודקת. קחי לדוגמה את ____."

איזה מהאנשים הבאים יכול להיות הדוגמה שנתנו מיכל כדי להוכיח את טענתה?

פיתרון: לֵיֵאָת טוענת כי כל האנשים אינם צנועים חוץ מהחרוצים, כלומר לפי טענתה של לֵיֵאָת רק החרוצים יכולים להיות צנועים.

מכיוון שמיכל טוענת שלֵיֵאָת אינה צודקת, הרי שעליה להביא כדוגמה אדם שהוא צנוע ואינו חרוץ.

תשובה (3).

24. השאלה: לֵיֵאָר: "שמתי לב שבכל ערב שבו אני מגיע הביתה ומוצא את בְּנֵי מְדוּכָא, אני מגלה שהוא ביקר אצלך במשך היום. משום כך נראה לי שאת משפיעה לרעה על מצב רוחו."

דפנה: "ובכל פקק תנועה אתה מוצא שוטר. והרי אינך מסיק שהשוטרים הם האשמים בהיווצרותם של פקקי התנועה!"

דפנה התכוונה לומר ש -

פיתרון: לֵיֵאָר קוֹשֵׁר בֵּין שְׁתֵּי תוֹפְעוֹת הַמִּתְרַחֶשֶׁת בְּדַבְּדָה: הַעוֹבְדָה שֶׁהוּא מְגִיעַ הַבֵּיתָה וּמְגַלָּה כִּי בִּנּוֹ מְדוּכָא לְבִין בִּיקוּרוֹ שֶׁל בִּנּוֹ אֶצֶל דִּפְנָה. מִכָּאֵן לְפִי לֵיֵאָר שֶׁדִּפְנָה הִיא הַגּוֹרֶמֶת לְמִצַּב רֹחוֹ שֶׁל בִּנּוֹ.

בְּדוּגְמָה שֶׁהֵבִיָּאָה דִּפְנָה מִתּוֹאֲרוֹת שְׁתֵּי תוֹפְעוֹת אֲשֶׁר מוֹפִיעוֹת גַּם הֵן בְּדַבְּדָה: פִּקְקֵי תְנוּעָה וְשׁוֹטְרִים. דִּפְנָה אוֹמֶרֶת לְלֵיֵאָר כִּי הַעוֹבְדָה שְׁתֵּי תוֹפְעוֹת מוֹפִיעוֹת יַחַדְיוֹ אֵינָה יְכוּלָה לְהֵבִיא לְמִסְקָנָה שֶׁהַשׁוֹטְרִים הֵם הַגּוֹרֶמִים לְפִקְקֵי תְנוּעָה. בְּאִמְצָעוֹת הַדּוּגְמָה מְנַסֶּה דִּפְנָה לְהַבְהִיר כִּי עֵצֶם הוֹפְעֵתָן שֶׁל שְׁתֵּי תוֹפְעוֹת

יַחַדְיוֹ אֵינּוּ מְלַמְּד מֵהִי הַסִּיבָּה, וּבְמִילִים אַחֲרוֹת לֵיֵאָר טוֹעָה וּלְמַעֲשֵׂה בִּנּוֹ בֵּא לְבַקֵּר אֶצֶלָּה בְּכָל פֶּעַם שֶׁמִּצַּב רֹחוֹ רַע.

תשובה (1).

הַבְּנֵת הַנִּקְרָא (שאלות 25-30)

25. השאלה: "תכונות המקנות לבעליהן יתרון הישרדותי" (שורות 7-8) הן תכונות -

פיתרון: עַל פִּי הַקְּטַע תְּכוֹנוֹת חֲדָשׁוֹת נּוֹצְרוֹת בְּשֶׁל מוֹטְצִיוֹת וּמֵהֵן שׁוֹרְדוֹת הַתְּכוֹנוֹת שֶׁעֲמָדוּ בְּמִבְחָן הַבְּרָרָה הַטְּבַעִית, כְּלוֹמֵר סִייעוּ לְאוֹרְגָנִיזְמִים שְׁנוּשָׂא אוֹתָן לְשֶׁרֶד וּלְהוֹתִיר צֶאֱצָאִים, כְּלוֹמֵר הַתְּכוֹנוֹת אֲשֶׁר מְקַנּוֹת לְבַעֲלֵיהֶן יִתְרוֹן הַיִּשְׁרָדוֹתִי הֵן הַתְּכוֹנוֹת אֲשֶׁר צְפוּיּוֹת לְעֲמוּד בְּמִבְחָן הַבְּרָרָה הַטְּבַעִית.

תשובה (4).

26. השאלה: בדוגמה המובאת בפסקה השנייה, עלייה במספרם היחסי של הפרפרים ה"חקיינים" גורמת עם הזמן ל -

פיתרון: עַל פִּי הַקְּטַע כֹּאשֶׁר עוֹלָה מִסְפְּרָם הַיַּחֲסָיִם שֶׁל הַ'חִקְיִינִים' גָּדַל מִסְפַּר הַפְּעָמִים שֶׁבָּהֵן צִיפּוּרִים אוֹכְלוֹת פְּרָפְרִים הַנּוֹשָׂאִים צְבָעֵי אֲזָהָרָה וְאֵינָם נִיזוּקוֹת מְכֹךְ, כְּלוֹמֵר, יַעֲלִיּוֹת צְבָעֵי אֲזָהָרָה פּוֹחַתָּת, כְּלוֹמֵר הִיתְרוֹן הַהִיִּשְׁרָדוֹתִי הַטְּמוֹן בְּנִשְׂיָאֵת צְבָעֵי אֲזָהָרָה.

תשובה (2).

27. השאלה: איזה מהמקרים הבאים הוא דוגמה טובה לטענה המובאת בפסקה השלישית, ולפיה תכנון מביא לידי "צמצום האפשרויות לאותן אפשרויות שיעילותן מקסימלית מבחינתן של המתכנן" (שורות 17-18)?

פיתרון: בְּפִסְקָה הַשְּׁלִישִׁית מוֹצָגָת בִּיקוּרָתוֹ שֶׁל צְבִי יֵנָאִי כְּלִפִּי הַהֲנַדְסָה הַגִּנְטִית וּלְפִיָּה הַשּׁוֹנוֹת הַגִּנְטִית הַעֲצוּמָה שְׁנוֹצְרָת בְּשֶׁל אוֹפֵי הַאֲבוֹלוּצִיָּה, אֵינָה מוֹשֶׁגָת בְּאִמְצָעִים שֶׁל הַנְּדָסָה גִנְטִית הַמוֹכוּוֹנָת לְתַכְנוֹן קִפְדָנִי לְשֶׁם הַשְּׁגַת הַאֲפְשָׁרוּיּוֹת שִׁיעִילוֹתָן מְקַסִּימָלִית מִבְּחִינָת הַמִּתְכַּנֵּן.

דוּגְמָה לְתַכְנוֹן שְׂכָזָה הַמְצַמֵּצֵם אֶת הַגִּיוּוֹן הוּא הַדּוּמָה הַמּוּבָאֵת בְּתִשׁוּבָה (3) לְגִידוֹל שֶׁל זֶן אֶחָד בְּלִבְד שֶׁל תְּפוּחֵי אֲדָמָה שֶׁמִּצְטִיֵּין בִּיבּוֹל רַב.

תשובה (3).

28. השאלה: על פי הפסקה האחרונה, "אנשים שאינם שותפים לחשש זה" (שורה 22) טוענים ש-
פיתרון: אנשים שאינם שותפים לחשש זה, כלומר לחשש של צבי ינאי כי שינויים מכוונים במטען הגנטי יפרו את האיזון העדין שבין האורגניזם לסביבתו, מציינים כי שינויים שכאלה כבר הוכנסו מזמן באמצעות הכלאת חיות בית. כלומר לדעתם ניסיון העבר מראה כי הכנסת השינויים המכוונים הללו אינה כה מסוכנת.

תשובה (1).

29. השאלה: מדוע תכונות שטופחו באמצעות הכלאה זקוקות להגנת האדם כדי לשרוד ולהתעצם (שורות 23-24)?

פיתרון: תכונות המטופחות באמצעות הכלאה זקוקות להגנת האדם מכיוון שהן לא עברו תהליך של בררה טבעית, ולמעשה אינן בהכרח מסייעות לאורגניזם הנושא אותן לשרוד אולם בגלל שהאדם הוא המעוניין בהן הוא מכליא את הפרטים הנושאים אותם וגורם באמצעי מלאכותי זה להפצת התכונות הרצויות על ידו ו'חיסולן' של תכונות אחרות.

תשובה (4).

30. השאלה: מן הקטע עולה כי בעולם דמיוני שבו התכונות משתנות רק באמצעות ההנדסה גנטית -
פיתרון: על פי הקטע, המאפיין של ההנדסה הגנטית הוא תכנון קפדני של התכונות אשר יעילותן מקסימלית מבחינת המתכנן, בחירה המביאה לשונות נמוכה מהשונות (העצומה) הקיימת כיום. לפיכך בעולם דמיוני בו התכונות ישתנו רק באמצעות הנדסה גנטית תהיה שונות נמוכה בהרבה מהשונות בעולם שבו התכונות משתנות בתהליך של אבולוציה.

תשובה (4).
